1 Νοεμβρίου 2013

Σας εύχομαι, αγαπημένα μου παιδιά, να γινήτε καλοί Χριστιανοί και καλοί Έλληνες Κύπριοι

/ Γενικά Θέματα

Τα χαράματα της Παρασκευής, 21 Σεπτεμβρίου 1956, οδηγήθηκε στην αγχόνη από το Βρετανικό αποικιακό καθεστώς ο 22χρονος αγωνιστής της ΕΟΚΑ, Ανδρέας Παναγίδης (μικρή φωτογραφία), μαζί με τους Μιχαήλ Κουτσόφτα και Στέλιο Μαυρομμάτη. Ο Παναγίδης καταγόταν από το Παλιομέτοχο και καταδικάσθηκε για τη εκτέλεση του Βρετανού σμηναγού Πάτρικ Χέιλ.

Είχε προηγηθεί ένα περιστατικό όταν Βρετανός στρατιώτης σε έλεγχο στο χώρο εργασίας του Παναγίδη στο αεροδρόμιο Λευκωσίας, λίγο μετά τον απαγχονισμό των Καραολή και Δημητρίου, βρήκε στη τσάντα του την Ελληνική σημαία και ζήτησε από τον Παναγίδη να του σκουπίσει τα παπούτσια.

Η Ελληνική σημαία αποτελούσε το σύμβολο εθνικής αξιοπρέπειας και αγώνα για τον Παναγίδη και η προσβολή της είχε ως αποτέλεσμα να αντιδράσει και να κτυπήσει άγρια τον Βρετανό. Ήταν ο μοναδικός από τους απαγχονισθέντες ο οποίος ήταν παντρεμένος και άφηνε πίσω του τρία παιδιά και μία σύζυγο. Συγκλονιστικός ήταν ο τρόπος με τον οποίο αντιμετώπισε το θάνατο και αποτυπώνεται στο γράμμα το οποίο έγραψε αμέσως μετά την ειδοποίηση για την εκτέλεση της θανατικής ποινής.

Το γράμμα είναι το ακόλουθο:

«Αξιολάτρευτά μου παιδιά, πολυαγαπημένη μου γυναίκα, χαίρετε. Αυτήν την στιγμήν που σας γράφω είναι Τρίτη, 10 η ώρα βράδυ. Ακριβώς πριν τρία λεπτά μας ειδοποίησαν ότι χαράματα της Παρασκευής 21.9.1956, θα εκτελεσθούμε. Ίσως, όταν διαβάζετε αυτό το γράμμα, εγώ να μην υπάρχω αναμεταξύ στους ζωντανούς. Λατρευτά μου παιδιά, σας αφήνω για πάντα, στην τόσο νεαρή μου ηλικία. Στα 22 μου χρόνια πεθαίνω για χάρη μιας μεγάλης ιδέας. Σας εύχομαι, αγαπημένα μου παιδιά, να γινήτε καλοί Χριστιανοί και καλοί Έλληνες Κύπριοι. Ακολουθήστε πάντα τον δρόμο της αρετής. Να είσθε πάντα βέβαιοι ότι σας αγάπησα τόσο θερμά και με μια απέραντη πατρική αγάπη. Αλλά δυστυχώς σας αφήνω, χωρίς να σας δω να μεγαλώνετε, όπως το ονειρευόμουν... ...Κι εσύ, πολυαγαπημένη μου Γιαννούλα, σου ζητώ για τελευταία χάρη να περνάς καλά με τα παιδιά μας. Αγάπα τα θερμά, τόσο πολύ, και για μένα. Και εγώ από ψηλά θα σας στέλλω τις πιο θερμές μου ευχές. Και να σεβαστής και το δικό μου όνομα. Βλέπεις ότι η μοίρα θέλησε να μας πικράνει στα πρώτα χρόνια του γάμου μας. Αυτή τη στιγμή που σου γράφω, ένα χαμόγελο γλυκύ στολίζει τα χείλη μου, γιατί είμαι ευτυχισμένος που αφήνω τα παιδιά μου σε μια καλή μητέρα. Η ψυχή μου είναι γεμάτη μια αληθινή χαρά, γιατί είμαι υπερήφανος για σένα. Μη δώσεις καμιά ματιά στο παρελθόν, αλλά κοίταζε το παρόν. Σου ζητώ συγγνώμη και συγχώρεση για ό, τι σου έφταιξα Γιαννούλα. ...Έχετε γεια, μια και για πάντα, αγαπημένες μου υπάρξεις. Με φιλιά και αγάπη, ο σύζυγος σου και ο αγαπητός σας πατέρα Ανδρέας Παναγίδης».

Το γράμμα του μελλοθανάτου Ανδρέα Παναγίδη δεν αποτελεί πλέον μία ατομική επαφή του ήρωα με την οικογένειά του, αλλά μέρος της εθνικής κληρονομιάς που άφησε διηνεκώς ο εθνικοαπελευρωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ στις μεταγενέστερες

γενεές. Αυτό είναι το αθέατο μεγαλείο των ηρώων του αγώνα για την Ένωση με την Ελλάδα. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι οι ήρωες, αλλά και η πλειοψηφία των όσων στελέχωσαν την ΕΟΚΑ, προήλθαν από τις παραδοσιακές αγροτικές ελληνικές κοινότητες της Κύπρου και κατ' επέκταση εξέφρασαν εκείνη την εθελούσια ηθική αυτοθυσίας εν ονόματι των αρχών μέσα στις οποίες κοινωνικοποιήθηκαν.

Κατά τους Pleiss και Feldhusen, (Mentors, Role Models, and Heroes in the Lives of Gifted Children. 1995), ήρωας εκλαμβάνεται ο άνθρωπος που εκφράζει πάνω από όλα μία ευρέως αποδεκτή ηθική και ο οποίος ξεπερνά τον εαυτό του, υπερβαίνει δηλαδή τα όρια του προσωπικού συμφέροντος παραμένοντας σταθερός στις ηθικές του δεσμεύσεις. Ήρωας μπορεί να είναι κάποιος επώνυμος θεσμικός αντιπρόσωπος ή κάποιος απλός πολίτης, ο οποίος επιδεικνύει μία απαράμιλλη επιμονή να πράττει το ηθικά σωστό. Στον ήρωα ευδιακρίτως αναγνωρίζονται στις πράξεις του χαρακτηριστικά συμπεριφοράς όπως η ιεράρχηση σε ανώτατο επίπεδο του κοινού συμφέροντος, η ευαισθησία στις συλλογικές ανάγκες, η γενναιότητα, η αυτοθυσία. Στον εννοιολογικό ορισμό του ήρωα, πέραν των αξιών που εκφράζει, είναι αναγκαία και η αναφορά στην ιδιότητα του ως φορέα αλλαγής, πολιτικής, κοινωνικής, πολιτιστικής.

Σε κάθε εποχή η ηθική αποτελεί μία σημαντική κατάκτηση του πολιτισμού. Η ανάπτυξή της στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ικανότητα των ανθρώπων να αντιλαμβάνονται και να αξιολογούν ηθικά τόσο τη συμπεριφορά τους όσο και τη συμπεριφορά των άλλων. Συνεπώς, η ηθική προϋποθέτει αναφορά σε ένα σύστημα αξιολόγησης των ανθρωπίνων πράξεων και σε ποιό βαθμό κάποιος κατανοεί, ασπάζεται και εφαρμόζει τις συγκεκριμένες ηθικές αξίες, δηλαδή τι είναι ωφέλιμο και τι όχι, αποδεκτό ή κατακριτέο, είτε σε ατομικό είτε σε συλλογικό επίπεδο, με όλες τις ενδιάμεσες διαβαθμίσεις. Με άλλα λόγια η ανάπτυξη της ηθικής σχετίζεται πάντοτε με κάποιο σύστημα αξιών.

Σε κάθε κοινωνία, τα ηρωικά πρότυπα τα οποία επικρατούν είναι εκείνα τα οποία αποδέχεται το μεγαλύτερο μέρος της, και πιο ειδικά οι νέοι. Αυτά τα πρότυπα συνδέονται με την έννοια της ηθικής της κοινωνίας μέσα από την οποία εκφράζονται. Στην εποχή μέσα στην οποία μεγάλωσε ο Ανδρέας Παναγίδης, τα πρότυπα ανεδύοντο μέσα από την ελληνική ιστορία ή ήσαν ζώσες μαρτυρίες μέσα από την ελληνική παράδοση, του κληρονομικού δηλαδή πολιτισμού που μετεβιβάζετο από γενιά σε γενιά μέσω του παραδείγματος. Ήταν οι γονείς, οι δάσκαλοι, οι ενάρετοι άθρωποι της κοινότητας ή ακόμη, για τον Ανδρέα Παναγίδη, οι Μιχαήλ Καραολής και Ανδρέας Δημητρίου, που απηγχονίσθησαν λίγους μήνες πριν από αυτόν.

Καθώς η κοινωνία αλλάζει, αναδιαμορφωμένη και μεταμορφωμένη, αλλάζουν και

οι αξίες και κατ’ επέκταση το πρότυπο και το πάνθεο των ηρώων. Αλλάζει το νόημα και οι ιδιότητες που οι κοινωνία, και ιδιαίτερα οι νέοι, αποδίδουν στην έννοια του ήρωα. Έτσι σήμερα οι ήρωες για τους νέους, με τους οποίους προθύμως ταυτίζονται, είναι οι εφήμερες διασημότητες, τα πρόσωπα ή τα δημιουργήματα δηλαδή που ευρίσκονται στο επίκεντρο της δημοσιότητας, τα επονομαζόμενα είδωλα ή stars, έστω κι αν αυτά έχουν ημερομηνία λήξεως.

Σήμερα για τους νέους υπάρχουν οι υπερεθνικοί και πολυπολιτισμικοί ήρωες, ο Σούπερμαν, ο Σπάιντερμαν, ο Μπάντμαν, ο Μπεν Τεν, ο Ράμπο και τόσοι άλλοι υπεράνθρωποι των μαζών (κατά τον εύστοχο χαρακτηρισμό του Ουμέρτο Έκο) νιτσεϊκών ιδιοτήτων, υπερήρωες της μαζικής παγκοσμιοποιημένης κουλτούρας και του εθνομηδενισμού. Το ερώτημα που προβάλλει είναι ποιές αξίες και ποιούς στόχους προβάλλουν και, ακόμη περισσότερο, ποιάν αλλαγή ενθαρρύνουν και εκφράζουν, καθότι οι ήρωες είναι πρόσωπα εμπνευστές, των οποίων μια κοινωνία αξίζει να θαυμάζει και να μιμείται τις πράξεις τους.

Στην εξέλιξη των ανθρωπίνων κοινωνιών, ο χρόνος καταξιώνει τους ήρωες στη συλλογική συνείδηση ενώ αφήνει τις εφήμερες διασημότητες να εξατμιστούν. Οι κοινωνικοπολιτικές κρίσεις είναι ταυτοχρόνως και κρίση ηθικής και ως εκ τούτου οι διανοητικές μας συνήθειες αναζητούν αξίες δοκιμασμένες στο χρόνο. Η γοητεία των αξιών που εκφράζει ο Ανδρέας Παναγίδης παραμένει αναλλοίωτη, έστω και αν κάποτε ξεχνιούνται … έστω και αν διάφοροι προσπαθούν ματαίως να επιβάλουν τη θέση ότι η επιδίωξη της Αυτοδιάθεσης-Ένωσης από τους Έλληνες της Κύπρου ήταν άδικη και λανθασμένη.

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

Πηγή:mignatiou.com